

THE ROLE OF THE UNITED STATES IN MODERN INTERNATIONAL RELATIONS*Mukhammadyusuf Makhkamov**Doctoral student**Tashkent State University of Oriental Studies**Tashkent, Uzbekistan**E-mail: tdshuilmiy@gmail.com***ABOUT ARTICLE****Key words:** USA, Europe, Turkey, Philippines, elite, democracy.**Abstract:** This article analyzes and discusses the role of the United States in modern international relations.**Received:** 02.06.23**Accepted:** 04.06.23**Published:** 06.06.23**ZAMONAVIY XALQARO MUNOSABATLARDA AQSHNING O'RNI***Muhammadyusuf Mahkamov**Doktorantura talabasi**Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti**Toshkent, O'zbekiston**E-mail: tdshuilmiy@gmail.com***MAQOLA HAQIDA****Kalit so'zlar:** AQSH, Yevropa, Turkiya, Filippin, elita, demokratiya.**Annotatsiya:** Ushbu maqolada zamonaviy xalqaro munosabatlarda AQSHning o'rni mavzusi tahlil va muhokama qilingan.**РОЛЬ США В СОВРЕМЕННЫХ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЯХ***Мухаммадюсуф Махкамов**докторант**Ташкентский государственный университет востоковедения**Ташкент, Узбекистан**E-mail: tdshuilmiy@gmail.com***О СТАТЬЕ****Ключевые слова:** США, Европа, Турция, Филиппины, элита, демократия.**Аннотация:** В данной статье анализируется и обсуждается роль США в современных международных отношениях.

KIRISH

Amerika Qo'shma Shtatlari hali ham "Pax Americana" iborasini qo'llab-quvvatlab, butun dunyo miqyosida agressiv tashqi siyosat harakatlari bilan shug'ullanmoqda. "Pax Americana" Sovuq urush tugashi va SSSRning qulashi ortidan tashkil etilgan bo'lib, u liberal mafkuralarning fashizm va kommunizm mafkuralari ustidan g'alaba qozonishining ramzi bo'lib, Amerika Qo'shma Shtatlarining demokratik tizimini standart va asosiy siyosiy tizimga aylantirdi. boshqa xalqlar teng bo'lishi kutilgan edi. Liberal g'oya erkinlikning fazilatlari va kuchini tarannum etadi. "Siyosiy va iqtisodiy institutlarning liberallashuvi va globallashuvining davosi sifatida qabul qilingan oddiy davom etishi yer yuzidagi barcha aholini tinchlik va farovonlik sari yetaklaydi," deb da'vo qiladi liberal nazariya. Biroq, 2008 yilgi global moliyaviy inqirozdan so'ng, butun dunyo bo'ylab ko'pchilik liberal g'oyalardan tushkunlikka tushdi. Demokratik hukumatlar qonun ustuvorligini zaiflashtiradi, matbuot erkinligini cheklaydi va har qanday muxoliflarni sotqin sifatida tamg'alaydi.

ASOSIY QISM

Amerikaliklar va yevropaliklar hali zo'rvonlik tahdidi ostida Iroq va Liviyada liberal tamoyillarni o'rnatishga urinayotgan bir necha yil avvalgidan farqli o'laroq, ko'plab AQSh fuqarolari liberal tushunchalarni zararli yoki amalga oshirib bo'lmaydigan deb bilishadi. Ulardan ba'zilari avvalgi ierarxik jamiyatni qanchalik yoqtirishlarini darhol angladilar va irqi, millati yoki jinsiga qarab o'z imtiyozlaridan voz kechishni xohlamadilar. Boshqalar (adolatli yoki asossiz) xulosaga kelishdi: globallashuv va liberallashuv - bu boshqalarning hisobiga juda oz sonli odamlarga foyda keltiradigan ulkan firibgarlikdir.

Faylasuflar va siyosatchilar "tarixning oxiri" deb e'lon qilishdi 1990-yillarning boshlarida o'tmishdagi asosiy siyosiy va iqtisodiy muammolar hal etilganini va demokratiya, inson huquqlari, erkin bozor va davlat ijtimoiy ta'minotidan iborat yangilangan liberal "paket" eng yaxshi variant ekanini ishonch bilan ta'kidlab, insoniyat uchun.

Turkiyadan tortib Filippingacha bo'lgan ko'plab boshqa davlatlar o'z uylarida liberal demokratiyaga putur yetkazish bilan birga, global miqyosda liberal tizimni qo'llab-quvvatlashda davom etmoqda. Kichkina elita bu mamlakatlarda ommaviy axborot vositalarini nazorat qiladi, shunda hech kim uning haqiqiy faoliyatidan xabardor bo'lib, boylik va hokimiyatni mustahkamlaydi. Avraam Linkoln demokratiyaning asosi sifatida "Siz ba'zi odamlarni har doim aldashingiz mumkin, siz hammani bir muddat aldashingiz mumkin, lekin hammani doim alday olmaysiz" deb ta'kidladi. Agar hukumat insofsiz bo'lsa va o'z aholisining hayotini yaxshilashga qodir bo'lmasa, oxir-oqibat fuqarolarning tanqidiy massasi buni tushunadi va hukumat o'zgaradi. Biroq, Linkolnning mantiqiy fikri hukumatning ommaviy axborot vositalari ustidan nazorati tufayli buziladi, chunki u aholini nima bo'layotgani haqida qorong'ilikda ushlab turadi.

Dunyo bo'ylab o'zlarini "antiliberal", populistik va millatchi harakatlar deb atasalar ham, ularning barchasida bitta umumiy narsa bor: ular liberalizmni butunlay rad etmaydilar. Xitoy erkin savdoni to'liq qo'llab-quvvatlaydi ("Bir kamar va bir yo'l" Bu ulkan global tashabbus), lekin demokratik saylovlarga ishtahasi ancha past. Garchi ular demokratiyani qat'iy qo'llab-quvvatlasalar va individualizmga qarshi hech narsa qilmasalar ham, britaniyalik Brexit tarafdorlari ko'p tomonlama hamkorlikka yomon qaraydilar va xalqaro tashkilotlar juda katta kuchga ega deb o'ylashadi. Viktor Orban o'z hukumatini "liberal demokratiya" deb ataydi va erkin saylovlarga ruxsat berish orqali Vengriya individualizm, qarashlar ko'pligi va ozchiliklar huquqlari kabi ideallardan voz kechishi mumkinligini ta'kidlaydi.

Nazariy jihatdan, amalda hamma tayyor bo'lgan yagona oshxonada tanlash xalqlar o'rtasidagi yaxshi munosabatlardir.

Bu, ehtimol, hozir butun dunyoda sodir bo'layotgan narsa: liberalizmning qulashi natijasida qolgan bo'shliq ma'lum bir oltin davr haqidagi nostalgik orzular bilan to'ldirilmoqda. "Amerikani avvalgi buyukligiga qaytarish" uchun Donald Tramp Amerika izolyatsiyasi talabini va'da bilan aralashtirib yubordi. Brexit tarafdorlari Britaniya mustaqilligini tiklamoqchi.

Milliy imperatorlik va Konfutsiy tarixi Xitoy elitasi tomonidan qayta tiklanmoqda, ular uni G'arbdan olib kelingan noto'g'ri marksistik ta'limotni to'ldiruvchi yoki uning o'rnini bosuvchi deb bilishadi. Rossiyadagi hozirgi ma'muriyat imperiyani tiriltirmoqchi. Vladimir Putin bolsheviklar inqilobidan 100 yil o'tib, Boltiqbo'yidan Kavkazgacha bo'lgan hukmronligi rus millatchiligi va pravoslavligiga asoslangan avtokratik ma'muriyat bilan millatga avtoritar buyuklikni tiklashga va'da berdi. Millatchilikka sodiqlik diniy urf-odatlar bilan uyg'unlashgan shunga o'xshash eslatmalar Turkiya, Polsha va Hindiston kabi mamlakatlarda hukumatlarning asosini tashkil qilgan. Bunga asosan Pax Americana aybdor edi. Liberalizmning yuzi bo'lgan AQSh o'zining tashqi siyosatini amalga oshirdi. Amerika masalasiga kelsak ning etakchi roli bo'lganida, quyidagi vaziyatni hisobga olish muhimdir. Amerika yetakchiligi kontseptsiyasi ishlab chiqilgan va amaliyotga tatbiq etilgan Yevropasentrik (yoki aniqrog'i, Yevro-Amerikansentrik) dunyoning alohida holatlari edi.

Keys-stadi

Qo'shma Shtatlar G'arb ratsionalistik tsivilizatsiyasining o'sishi va asoslanishida sabab, vosita va kuchli ogohlantiruvchi sifatida doimo muhim rol o'ynagan. Qolaversa, unga rahbarlik qilib, ular ushbu tsivilizatsiyaning eng muhim tizim tashkil etuvchi elementlari, qadriyatlarini, normalari va mafkuraviy munosabatlarini o'zlashtirib, mantiqiy yakuniga yetkazdilar. Amerika dunyoning har bir burchagida qashshoqlik va siyosiy qatag'ondan xalos bo'lishga intilayotgan ko'plab avlodlar uchun umid chirog'i bo'lib kelgani bejiz emas. Vaqt o'tishi bilan Amerikaning "AQSh taqdiri" (aniq taqdiri) haqidagi maxsus missiya tushunchasi paydo bo'ldi, bu birinchi

navbatda dunyoning eng olis chekkalaridagi boshqa xalqlar vakillariga erkinlik, demokratiya, moddiy farovonlik va hokazolarni va'da qilgan. dunyo, agar ular Amerika qadriyatlarini qabul qilishga rozi bo'lsa, shakllana boshladi.

Bipolyar dunyoda tartibsizlik, AQSH G'arbning ustunligi ramzi sifatida ko'rila boshladi. Qolaversa, Nyu-York bandargohidagi mashhur Ozodlik haykali doimiy harbiy-siyosiy to'qnashuvlar davrida erkin dunyoning timsoli bo'lib ishlagan, bu esa bir necha marta qizg'in urushga aylanib ketishga xavfli darajada yaqinlashgan edi. Ushbu timsolning yorqinligi "sovuq urush" davrida bulutlarning qanchalik qalinlashganiga mutanosib ravishda oshdi. "bipolyar dunyo osmonida. Ularning deyarli barcha eng muhim elementlari antisovet va antikommunistik ob'ektiv orqali qayta ko'rib chiqildi va qayta yo'naltirildi. "Sovuq urush g'alabasi Amerika jamiyati va siyosatida o'sha paytdan beri hukmron bo'lgan maqsadli harakat tuyg'usini anglatardi. 1940-yillarning oxiri keskin bug'lanib, uning o'rniga bo'shliq va noaniqlik qoldi" dedi taniqli sharhlovchi N. Ornshteyn. Antikommunizm, aslida, deyarli 50 yil davomida Vashingtonning tashqi siyosat dasturida hal qiluvchi rol o'ynadi. ichki siyosiy mojarolar konteksti.

Biroq, Amerika g'oyasi ko'tarilish va apogey lahzalariga ega, shundan keyin u har qanday g'oya singari, u ideal yoki missiya shaklida bo'ladimi, yo'q bo'lib ketadi. Antikommunizm shunchaki tashqi xavfga reaksiya emas edi. U amerikaliklarning idrokidagi butun tizimlarni, aytaylik, Amerika istisnoligi tushunchasini shakllantiradigan bir xil murakkab qiymatga aylandi. Antikommunizm ham ijobiy, ham salbiy tomonlariga ega bo'lgan qadriyat va munosabat edi. Ijobiy tomoni Amerikaning erkinlik va demokratiya tamoyillarini kommunizmga qarshi e'lon qilish edi. U birlashish uchun rag'batlantiruvchi, rag'batlantiruvchi kuch sifatida harakat qildi. Amerikaliklar antikommunizm yo'qolganda, umumiy maqsad tuyg'usiga ham salbiy, ham ijobiy hissa qo'shgan eng muhim motivatorlardan birini yo'qotdilar. Agar Amerika totalitarizmga qarshi kurashda erkinlikni himoya qilishni to'xtatsa, uning missiyasi va jahon tarixidagi o'ziga xos o'rni haqidagi tushunchalari bilan nima sodir bo'ladi? O'z-o'zidan ma'lumki, bu Amerika uchun ittifoqchilar o'rtasida umumiy maqsadlar bo'yicha konsensus o'rnatish, o'z-o'zini tarbiyalash uchun motivatorlarni topish va hokazolarni qiyinlashtirdi. Biroq, Amerika modeli va Amerika mafkurasining nomutanosibliigi, agar ular mavjud bo'lmasa, ko'proq yaqqol namoyon bo'ladi. muvaffaqiyatsiz Sovet modeli. Ba'zi amerikaliklar yangi munosib "asosiy dushman" izlashlari mumkin Amerika modeli va amerika mafkurasining noadekvatligi muvaffaqiyatsiz sovet modeli yo'qligida ancha yaqqol namoyon bo'ladi. Ba'zi amerikaliklar yangi munosib "asosiy dushman" izlashlari mumkin Amerika modeli va amerika mafkurasining noadekvatligi muvaffaqiyatsiz sovet modeli yo'qligida ancha yaqqol namoyon bo'ladi. Ba'zi amerikaliklar yangi munosib "asosiy dushman" izlashlari mumkin mafkuraviy, siyosiy va mafkuraviy sohalarda shakllangan noaniqlik va yo'nalishni to'ldirishga intilishda bu maqomda barbod bo'lgan Sovet Ittifoqining o'rnini kim

egallashi mumkin. Qaysi millat yoki millatlar birikmasi bunday lavozimga nomzod bo'lishga loyiq? AQSh uchun dunyoning turli burchaklaridan kelayotgan bir qancha xavfsizlik xatarlari borligi haqidagi fikr ularning barcha bayonotlarida o'z aksini topgan. Tahdidlar orasida Xitoy va Rossiyaning davom etayotgan transformatsiyasidan kelib chiqadigan tahdidlar mavjud; Shimoliy Koreya, Eron va Iroqning xalqaro hamjamiyat barqarorligiga putur yetkazayotgani aytilgan siyosatlar; terrorizm; ommaviy qurollarning tarqalishi; "issiq joylar" Yaqin Sharq, Janubiy Osiyo, Egey dengizi va boshqa mintaqalarda va millatlararo nizolar, epidemiyalar, ocharchilik va boshqalar kabi "gumanitar ofatlar". 2001 yil 11 sentyabrdan beri, Amerika Qo'shma Shtatlarining asosiy dushmani global terrorizmga aylangan bo'lishi mumkin. Ikki qutbli dunyoning tugashi va super qutblardan birining yo'q bo'lib ketishi Qo'shma Shtatlar yoki boshqa bir qutbli qutb hukmronligi ostidagi bir qutbli dunyoning boshlanishidan xabar bermaydi. Buning o'rniga biz mumtoz ma'noda super kuch kontseptsiyasini global iqtisodiy va geosiyosiy ko'rinishdan haqiqiy yo'q qilish masalasini muhokama qilmoqdamiz. Aytish mumkinki, Sovet imperiyasi "tarix arxivi"ga nafaqat kommunistik tushuncha, balki, ehtimol, boshqa bir fikr, Pax Americana g'oyasi ham hissa qo'shgan.

- Pax Americana'ning o'ziga xos xususiyatlari quyidagilardan iborat: kreditlar va yordamlar orqali "dollar diplomatiyasi" dollar kursining kuchayishi va milliy Markaziy bank tomonidan ish yuritish qoidalarini joriy etishi tufayli xalqaro moliya institutlariga ta'sirini kuchaytirdi;

- diplomatiya o'rniga haddan tashqari kuch ishlatish;
- xalqaro siyosatda cheklangan pragmatizm hissi;
- iqtisodiy manfaatlar va xalqaro siyosat o'rtasidagi haddan tashqari bog'liqlik va tashqi siyosatda tadbirkorlik qonunlarini qo'llash;

- Bir elchining so'zlariga ko'ra, ko'plab eng muhim global muammolarni "ichki siyosiy kurashning garovi"ga aylantiradigan ichki siyosatning tashqi siyosatda tez-tez belgilanishi;

- o'z standartlarini o'rnatish (masalan, siyosiy va huquqiy tizimlarda);
- zarur hollarda turli vositalar va usullardan foydalangan holda ichki ishlariga aralashish orqali hukumatlar, qonun chiqaruvchilar, biznes va boshqalarga ta'sir o'tkazish uchun "yumshoq kuch" deb atalmish amaliyotdan foydalanish, qo'poruvchilik harakatlari va davlat to'ntarishlari ("rangli inqiloblar") amalga oshirish. .

- Bu xatti-harakatlarning barchasi Qo'shma Shtatlarni butun dunyo bo'ylab tajovuzkor sifatida yangi idrok etishiga olib keldi, bu boshqa davlatlar tomonidan o'z mamlakatlarida liberalizm va so'z erkinligiga qarshi chiqishlari uchun asosiy oqlanishdir.

"Uch ustun" Amerika tashqi siyosatining asosini tashkil qiladi.

Avvalo, Amerika istisnoligi tushunchasi va Amerikaning xalqaro tarixda o'ynagan o'ziga xos roli haqida gapiraylik. Amerika ijtimoiy-tarixiy taraqqiyotining o'ziga xos yo'llari va ularning

jahon tarixidagi o'rniga ishonch Amerika milliy ongini qaror toptirishning eng muhim elementlaridan biri edi.

Shunisi e'tiborga loyiqki, ko'pchilik "Truman ta'limoti" ni "Monro kontsepsiyasining global o'xshashi" deb bilishgan. Duayt D. Eyzenxauer Amerika tashqi siyosatining maqsadlarini shunday belgilab berdi: "Qo'shma Shtatlar inson ambitsiyalarini amalga oshirish uchun dunyoni boshqaradigan doimiy asos bo'lishi kerak – tinchlik va erkinlikda adolat. "Prezident L. Jonson 1965 yilda "tarix va bizning yutuqlarimiz, birinchi navbatda, Yerdagi erkinlikni himoya qilish yukini bizga yukladi, deb e'lon qildi..

Ikkinchidan, "liberal dunyo" g'oyasi, Nazariy jihatdan demokratik yoki liberal fundamentalizm deb ataladigan fikr Amerika tashqi siyosatining mafkuraviy asosi bo'lib xizmat qiladi. G'oyaning o'zagi shundan iboratki, chunki liberal davlatlar bir-biri bilan urushmaydi, butun dunyo bo'ylab demokratiyaning rivojlanishi dunyo tinchligiga yordam beradi. Bu qisman aniq ("etuk" demokratik davlatlar nuqtai nazaridan), ammo bu bayonot biz yashayotgan dunyoning xilma-xilligini hisobga olgan holda juda cheklangan, bu erda ko'plab "yosh" demokratiyalar va "tirnash xususiyati beruvchilar" mavjud. "etuk" demokratiyalar uchun. Bundan tashqari, jahon amaliyotidan ko'rinib turibdiki, "demokratiya"ning asosiy g'oyasi Yevro-Amerika paradigmasi bilan chegaralanib qolmaydi. Shunga qaramay, Qo'shma Shtatlar liberal uchun kurash xuddi shunday degan tushunchani ko'tardi. dunyo tinchligi uchun kurash olib bordi va uni tashqi siyosatining mafkuraviy obsessiyasiga aylantirdi. Ular paradoksal ravishda barcha davrlar va madaniyatlarning fundamentalistlariga yaqin bo'lishdi. AQShning Afg'oniston va Iroqdagi amaliyotlari "doimiy neotrotskiy g'oyasiga asoslanadi. inqilob (proletariat emas, balki demokratik bo'lsa ham)", deb atoqli siyosatshunos D.Saime asosli asos bilan ta'kidlagan. The Financial Times nashriga ko'ra, mohiyatan sovet kommunizmidan farq qilmaydigan Amerika mafkurasi "odamlarni Amerikaning asl xatosizligiga ishonishga olib keladi". Albatta, amerikaliklar butun dunyoni o'z hukmronligi ostida bo'ysundirmoqchi, deb o'ylash tabiiy bo'lardi. Biroq, hozirgi Amerika tashqi siyosat strategiyasida Trotskiyning doimiy inqilob nazariyasining biroz teskari versiyasining elementlari mavjudligi hali ham haqiqatdir. Liberal g'oyalarning imperializm niqobini olgan bu nazariya o'zining markaziy xususiyati sifatida Amerika Qo'shma Shtatlarining aniq yoki yashirin yordami bilan amalga oshirilgan turli xil rangli inqiloblar va boshqa inqiloblarni eksport qilishdir. Buni, masalan, AQSh prezidenti Jorj V.ning bayonoti ko'rsatadi. Bush 2001-yil 11-sentabrdagi teraktdan bir hafta o'tib xalqaro hamjamiyatga: "Yo biz tomondasiz, yo terroristlar tomonida". Bu aslida V ning mashhur maqolining iborasi bo'lib, "Kim biz bilan bo'lmasa, u bizga qarshi. U Qo'shma Shtatlarning "yangi tashqi siyosatini e'lon qildi. "2003 yilda" global liberal inqilobni qo'llab-quvvatlash maqsadi bilan," boshlanishi Iroqqa qarshi urush hujumi edi. Uning

maqsadi Yaqin Sharq musulmon mamlakatlari bilan bir qatorda boshqa mamlakatlar, xususan, postsovet davlatlari avtoritar nazoratdan "ozodligini" e'lon qilish edi.

Uchinchidan, siyosiy realizmning tarixiy nazariyasi AQSH tashqi siyosatining mafkuraviy asosi bo'lib xizmat qiladi. Aksariyat amerikalik siyosatshunoslar va siyosatchilarning fikricha, jahon siyosati alohida suveren davlatlarga tegishli bo'lib, ularning har biri (Machiavelli kabi!) o'z manfaatlarini ro'yobga chiqarish uchun ma'lum birliklarga qo'shilish yoki ularga qo'shilishdan saqlanish, shuningdek, deyarli qabul qilish huquqiga ega. Buning uchun zarur bo'lgan har qanday qadamlar. Ularning ishonchi komilki, global tizim "hech qanday markaziy hokimiyat tomonidan boshqarilmaydigan alohida davlatlardan iborat". u yoki bu xalqaro tizimning paydo bo'lishining asosiy sababi yirik davlatlarning o'z manfaatini ko'zlagan harakatlaridir. Ular "kuchlar muvozanati haqidagi an'anaviy g'oyaning afzalliklarini ta'kidlashga harakat qilmoqdalar. Bunda doimiy o'zgaruvchan koalitsiyalar har qanday tajovuzkor davlatning ambitsiyalarini cheklash imkonini beradi. Qo'shma Shtatlar hozir xalqaro maydonda o'z sa'y-harakatlarini muvofiqlashtirishi kerak bo'lgan hech qanday davlat yoki xalqaro tashkilotlarni ko'rmayapti. Ha, albatta. Qo'shma Shtatlar NATOni boshqarayotgan bo'lsa-da, vaqti-vaqti bilan alyans ichidagi ittifoqchilari bilan o'z pozitsiyasini muvofiqlashtirib turishi haqiqat. Shuning uchun ular Xitoy yoki Rossiya bilan hal qiluvchi xalqaro masalalarda (AQShning bu davlatlar ustidan sezilarli darajada ustunligini hisobga olgan holda) shug'ullanishning hojati yo'q deb o'ylashlari tushunarli. 1945 yilda 51 mamlakat delegatsiyalari BMTni tuzdilar; bugungi kunda 193 ta a'zo davlat mavjud bo'lib, ulardan 150 dan ortig'i rivojlanayotgan davlatlardir. Bu xalqlarning 100 dan ortig'i eng dahshatli sharoitlarni boshdan kechirmoqda; ularning ko'pchiligi 20 yil ichida rivojlanmagan yoki tez-tez aytilganidek, de-tsvilizatsiya. Bularning barchasi natijasida BMT uchinchi "dunyo"ning "Birlashgan Millatlar Tashkiloti"dir. Ba'zan o'z hududlarida suverenitetga ega bo'lmagan va Yevropa Ittifoqi va AQShning doimiy iqtisodiy yordamiga bog'liq bo'lgan "qobiliyatsiz" davlatlardan yordam so'rash, yumshoq qilib aytganda, amerikaliklar uchun g'alati tuyuladi. Qo'shma Shtatlar dunyo tartibidan unchalik "bexabar" emas, chunki u BMTni e'tiborsiz qoldirib, muhim xalqaro qarorlar qabul qilish markazini o'z poytaxtiga yoki boshqa davlatlarga qaratib, samarali va samarali "tartib" yo'qligiga ishora qilmoqda. NATO. Ular amalda barcha yirik davlatlar ko'p asrlar davomidagidek o'zini tutishadi va ular nega bunchalik nafratlanganiga chin dildan hayron bo'lishadi. Yechim,

Bundan tashqari, AQShning Yaqin Sharqdagi harakatlari imperialistik deb qabul qilindi va resurslarni nazorat qilish va mintaqada hukmronlik qilish istagidan kelib chiqqan. Bu uning global miqyosdagi obro'siga putur etkazdi va yumshoq kuchini yoki boshqa mamlakatlarga jalb qilish va ishontirish orqali ta'sir o'tkazish qobiliyatini yo'qotdi. AQSh intervensiyasidan so'ng Iroq va Afg'onistonda barqarorlikni ta'minlay olmaganining uning o'z qadriyatlarini va manfaatlarini harbiy

aralashuv orqali samarali targ'ib qilish qobiliyatini ham shubha ostiga qo'ydi. Odamlar raqibi jismonan ulardan ancha kuchli bo'lsa ham, jang qilishga tayyor. Bu asosan keng tarqalgan islom fundamentalistik harakatiga tegishli.

Albatta, so'nggi yillarda tashqi siyosatdagi barcha bu harakatlardan so'ng, Qo'shma Shtatlar ko'proq bo'ldi, lekin umuman boylik ko'paymadi, shuning uchun mantiqan har bir dollarning narxi tushib ketdi, boshqacha aytganda, katta devalvatsiya. Hukumat haqiqiy, aniq qiymati bo'lmagan qo'shimcha yangi pullarni chop etdi. Pul bozorga kirdi va egalari uni faol ravishda sarflay boshladilar, turli aktivlarni: birja tovarlari yoki oltinni sotib oldilar va talabning oshishi natijasida barcha tovarlar narxi ko'tarila boshladi.

XULOSA

Mamlakat geopolitikasi asosan dollar gegemonligini saqlab qolish atrofida aylanadi. Davlat dunyo ishlari, mulklari va resurslari ustidan universal hokimiyatga ega bo'lishni maqsad qiladi. Qo'shma Shtatlar o'z hukmlarining xavfsizligini ta'minlash uchun o'zining harbiy qudratini kuchaytirmoqda, jumladan, turli xil yashirin vositalar orqali dushmanlarini zaiflashtirmoqda. "Liberal gegemoniya"ga intilish Amerika qudrati uchun juda katta va salbiy oqibatlarga olib keldi. Bu AQShning harbiy salohiyatining pasayishiga hissa qo'shdi, uning iqtisodiyotini zaiflashtirdi, obro'sini va yumshoq kuchini yo'qotdi. Dunyo tomon intilayotgan ko'p qutblilik diplomatik munosabatlar va muzokaralar o'tkazish qobiliyatini taqozo etadi. Kelajakda bu muammolarni hal etish va amalga oshirish uchun kuchli iqtisodiy element talab qilinadi. AQSh iqtisodiyotining muvaffaqiyati uning qarzlarning o'sish sur'ati qanchalik sekinlashgani bilan o'lchanadi, holbuki Xitoyning iqtisodiy qudrati so'nggi paytlarda odatda mamlakat hajmini hisobga olgan holda yalpi ichki mahsulot o'rtacha ko'rsatkichdan qanchalik oshib borayotgani bilan baholanadi. va odamlar soni. 1993 yildan beri uni nashr etib kelayotgan Moliya vazirligi tomonidan statistik ma'lumotlarning butun davri davomida Qo'shma Shtatlar hech qachon bunday hajmdagi davlat qarziga ega bo'lmagan.

AQSh majburiyatlari darajasi prezident Jo Bayden o'tgan yil oxirida ma'qullagan chegaraga yaqin: 31,4 trillion dollar. May oyida Kongressning Byudjet byurosi yuk ortib ketsa, investorlar AQShning qarzni to'lash qobiliyatiga ishonchini yo'qotishi mumkinligi haqida ogohlantirgan edi. E'tiqodning yo'qolishi foiz stavkalarining keskin oshishiga va inflyatsiyaning tez o'sishiga olib kelishi mumkin, deya ta'kidladi rahbariyat.

Avgust oyida iste'mol narxlari o'tgan yilga nisbatan 8,3% ga o'sdi (Fed-ning 2% maqsadiga qarshi). Inflyatsiya iyul oyida 8,5% dan sekinlashdi va iyun oyida 9% gacha cho'qqisiga chiqdi. 22-sentabr kuni Fed bazaviy stavkani ketma-ket uchinchi marta 75 bps ga oshirdi. - hozir u 3-3,25% oralig'ida va bozor kutganidek, bu qiymatda to'xtab qolmaydi va o'sishda davom etadi.

Oxir-oqibat, biz shunday xulosa qilishimiz mumkinki, aynan Amerika uslubidagi liberallikka intilish Amerika Qo'shma Shtatlarining ko'plab siyosiy va iqtisodiy muvaffaqiyatsizliklarining asosiy sababi bo'lib, uning tashqi siyosiy imidjining asosi har kim va hamma narsani tanlash erkinligiga asoslangan edi. , lekin bu erkinlikning o'rnatilishi AQSHning umid mamlakatidan tajovuzkor davlatga aylanishiga olib keldi. Ammo haqiqat shundaki, AQSh qarzlari har yili o'sib bormoqda. Va bu qarzlar qaysi nuqtaga qadar o'sishi mumkin. Oltin standartining rivojlanishi va banklarning paydo bo'lishi bilan iqtisodiyot katta barqarorlikka erishdi, chunki bunday iqtisodiyotda hukumat oltin bilan ta'minlanmagan pullarni o'z xohishiga ko'ra bosib chiqara olmadi, ya'ni pul qadrsizlanmaydi. Ammo hozir, aslida AQSh dollari siyosati faqat odamlarning AQSh iqtisodiyotiga bo'lgan ishonchi bilan qo'llab-quvvatlansa,

Ba'zi ekspertlarning ta'kidlashicha, Qo'shma Shtatlarning istisnoligi g'oyasi ularga boshqa davlatlar bilan normal munosabatlar o'rnatishga va xalqaro munosabatlardagi xato va muvaffaqiyatsizliklarini oqilona baholashga to'sqinlik qiladi. Amerika isteblichmentining ba'zi vakillariga ko'ra, Qo'shma Shtatlar pragmatik millatchilikka yopishib olgani ma'qul.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1 A National Security Strategy of Engagement and Enlargement. Washington D.C.: The White House, July 1994. A National Security Strategy of Engagement and Enlargement. Washington D.C.: The White House, February 1995. A National Security Strategy of Engagement and Enlargement. Washington D.C.: The White House, February 1996. A National Security Strategy for a New Century. Washington D.C.: The White House, May 1997. A National Security Strategy for a New Century. Washington D.C.: The White House, October 1998. A National Security Strategy for a New Century. Washington D.C.: The White House, December 1999. A National Security Strategy for a Global Age. Washington D.C.: The White House, December 2000.

2 Anne-Marie Slaughter. A New World Order. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2005.

3 Babones, Salvatore (15 April 2008). "Studying Globalization: Methodological Issues". In George Ritzer (ed.). The Blackwell Companion to Globalization. John Wiley & Sons. p. 146.

4 Barry R. Posen and Andrew L. Ross. Competing Visions for U.S. Grand Strategy // International Security. Vol. 21, No. 3. Winter 1996/97, pp. 5–53. – <http://www.comw.org/pda/14dec/fulltext/97posen.pdf>

5 Chistopher Lane. The Unipolar Illusion Revisited // International Security. Vol. 31, № 2, Fall 2006, pp. 7–41.

6 Department of Defense Topline: FY 2001 – FY 2010. <http://www.defenselink.mil/news/FY10%20Budget%20Request.pdf>

- 7 East Asian Strategic Review 2009. National Institute for Defense Studies (NIDS), Tokyo, Japan. May 2009, p. 59. – <http://www.nids.go.jp/english>.
- 8 Francis Fukuyama. The End of History and the Last Man. New York, 1992.
- 9 Fareed Zakaria. The Post-American World. New York, WW. Norton, 2008.
- 10 Giovanni Grevi. The Interpolar World: A New Scenario. Occasional Paper, № 79. Paris: EU Institute for Security Studies, June 2009.
- 11 Global Trends 2025: A Transformed World. National Intelligence Council, November 2008. – www.dni.gov/nic/NIC_2025_project.html
- 12 Ornstein, Norman J.; Perlman, Mark (1991). Political power and social change : the United States faces a united Europe
- 13 Robert Service, The End of the Cold War: 1985–1991 (Macmillan, 2015)
- 14 Thomas L. Friedman. The World is Flat: A Brief History of the Twenty-First Century. New York, Farrar, 2005. 484 pp
- 15 Zbigniew Brzezinski. The Choice: Global Domination or Global Leadership. New York, Basic Books, 2004.